

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EPI | CENTAR
Economy · Planning · Innovation
Your partner of choice

Policy Position Papers

Од областа на Царина

Примена на етички кодекс за работа на царинските
службеници

СТОПАНСКА КОМОРА
НА МАКЕДОНИЈА
ECONOMIC CHAMBER
OF MACEDONIA

СОЈУЗ НА СТОПАНСКИ
КОМОРИ НА МАКЕДОНИЈА
ВОДЕЧКА МАКЕДОНСКА ДЕЛОВНА МРЕЖА

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EPI CENTAR
Economy · Planning · Innovation
Your partner of choice

Формулар за идентификување на проблеми и предлози за подобрување на деловната регулатива (Policy Position Paper)

Овој документ ќе се користи како алатка за потребите на „Проектот на УСАИД – Партнерство за подобра бизнис регулатива“ за идентификување на ограничувачки институционални политики, како и за подобрување на конкурентноста и правната усогласеност на компаниите

Датум:	Поднесено од:	<p>Краток назив на ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ (Позициски документ):</p> <p>Примена на етички кодекс за работа на царинските службеници</p>
--------	---------------	--

Овој ИДЕНТИФИКУВАН ПРОБЛЕМ (ПИРН) е релевантен за подобрување на регулативата во (заокружи):

**Сектор - Земјоделство; Сектор - Градежништво; Сектор - Туризам; Сектор - Текстил;
Сектор – ИКТ ; Сите Сектори**

1. Краток опис на ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ (Позициски документ) – За кои проблеми е потребно решение? Каква е моменталната ситуација (Анализа на политики: моментални околности, конкретно идентификување на проблеми)

При постапките на царинење фирмите често пати имаат проблем со однесувањето на царинските службеници. Проблемот може да биде и субјективен и објективен. Според Кодексот на однесување донесен од страна на Царинската управа 2016 година царинските службеници не смеат да ги злоупотребат овласувањата и статусот на царински службеник. Царинските службеници во односите со странките должни се да се однесуваат коректно, професионално и со должно внимание кон нивните потреби и права.

2. На кој начин ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ негативно влијае врз конкурентноста, работењето и правната усогласеност на компаниите?

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EPI CENTAR
Economy · Planning · Innovation
Your partner of choice

Фирмите многу често кога наидуваат на проблем при постапка на царинење истиот го премолчуваат од причина што не сакаат да имаат било каков конфликт со царинските службеници иако може заради тоа да трпат лоши последици.

Последиците од идентификуваниот проблем врз конкурентноста на компаниите се манифестира преку неосновано продолжување на времето за спроведување на царинските постапки, зголемени трошоци поради застои во испораката на стоките до потребната дестинација, трошоци по основ на финансиски условувања на царинските работници, намалена доверба кај комингентите од аспект на намалена експедитивност во реализирање на склучените деловни договори, можни трошоци од кало, растур и расипување на стоката, продолжено време на патување на патниците, кога е во прашање меѓународниот патнички превоз и сл.

3. На каков начин компаниите се соочуваат со ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ и каква е нивната процентуална застапеност по сектори во однос на проблемот?

Начинот на којшто се соочуваат компаниите со идентификуваниот проблем е опишан во точка 2, а истиот е застапен во сите сектори, како производни така и услужни.

Иако постои кодекс на однесување на царинските службеници сепак идентификуван е проблем со нивно однесување кој често пати не е ни професионален ни етички ни коректен.

4. Кои се важечките закони , подзаконски прописи (наведување на членовите) кои го регулираат ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ)?

Врз основа на член 72, став 3 од Законот за царинската управа утврден е Кодекс на однесување на царинските службеници.

Во член 73 и член 73 а од Законот за царинската управа, е утврдена дисциплинска одговорност, како и престанок на работен однос на цариник кој не се придржува кон Кодексот на однесување.

5. Кои државни институции се директно вклучени во регулирањето или решавањето на овој проблем? Дали треба да бидат вклучени и дополнителни институции?

Царинска управа на Република Македонија, соодветни инспекциски служби за внатрешна контрола на однесувањето на царинските службеници и сл.

6. Како овој проблем е регулиран во други држави?

Во соседните држави повикувајќи се на Аруша декларацијата, постои етички Кодекс на царинските службеници. Контролирани се со Законот за државни службеници и ја сносат

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EPI-CENTAR
Economy · Planning · Innovation
Your partner of choice

одговорноста која произлегува од Законот за државни службеници, а инспекциски контроли им врши надлежното Министерство за финансии.

- 7. Кои се квантитативните и квалитативните резултати/придобивки кои ќе ја подобрат конкурентноста на компаниите, а кои директно ќе произлезат од успешното адресирање – упатување - решавање на ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ (ПИРН)?**

Со решавање на овој проблем ќе се охрабрат фирмите при спроведуваат на царинските процедури да немаат страв отворено да ги изнесуваат проблемите без да се плашат дека ќе имаат понатамошни реперкусии.

Исто така:

- ќе се забрза времето на спроведување на царинските постапки,
- ќе се надминат непотребните застои во царинските процедури што ќе придонесе за намалување на трошоците во испораката на стоките до потребната дестинација,
- ќе се избегнат трошоци по основ на финансиски условувања на царинските работници,
- ќе се зголеми довербата на домашните компании на странските пазари поради подобрување на експедитивноста во реализирање на склучените деловни договори,
- ќе се намалат трошоци по основ на кало, растур и расипување на стоката,
- ќе се почитува планираното време на патување на патниците, кога е во прашање меѓународниот патнички превоз и сл.

- 8. Кои се квантитативните и квалитативните резултати/придобивки на Владата, доколку ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ (ПИРН) успешно се адресира – упати – реши ?**

Професионална царинска услуга од страна на царинските службеници.

- 9. Предлог решенија и очекувани резултати? Што сакаме да се постигне, во која насока треба да се насочиме? (главни цели)**

Да се направат построги критериуми во Кодексот за однесување на царинските службеници согласно кои постојано би се следело нивното работењето и однесувањето. Да се вршат почести интерни контроли и да им се укажува на почитувањето на Кодексот за однесување на царинските службеници.

За надминување на ИДЕНТИФИКУВАНИОТ ПРОБЛЕМ рационалните решенија треба да се бараат по неколку основи:

1. Од организационен аспект на самите царински служби.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Правилната и соодветната организациона поставеност на царинската служба согласно потребите за “точно” реализирање на царинската постапка, со подобрена транспарентност во работењето на секој поединец, треба ќе придонесе за намалување можните субјективни девијантни појави кај царинските работници;

2. Соодветна стручна подготвеност на царинските работници, чија недоволна стручност може да доведе до нарушување на етичкото однесување без и самите да се свесни за тоа;
3. Превентивни активности за јакнење на стручните квалитети и капацитети на царинските работници (обуки, семинари и сл.);
4. Воспоставување на соодветен систем на зајакната контрола на оние места каде што ќе се оцени дека постои потенцијална можност за појава на непочитување на етичкиот кодекс на работење, со соодветно изречување казни за непочитување на истиот;
5. Заедничка координативна активност на сите инволвирани страни во царинските процедури, како на царинската управа и соодветните инспекциски служби, така и на непосредните учесници во царинските постапки (бизнис секторот).

